

kregen bij lezing van de 1ste en 2de aflevering van dezen band. De redactie heeft eer van haar werk en zonder twijfel zal, zoo voortgaande, het tijdschrift een plaats behooren te worden ingeruimd in elke bacterio- en serologische bibliotheek. SORMANI.

HERMAN VAN DER WAERDEN, *Beschouwing van de regeling der melkvoorziening in verschillende landen*. Uitgegeven door de Nederlandsche Melkhygiënische Vereeniging. Gedrukt bij de Waalwijksche stoomdrukkerij ANTOON TIELEN. Prijs f1.50.

In dit boek van meer dan 200 bladzijden heeft de schrijver bijeengebracht de uitkomsten van een onderzoek, in verschillende landen uitgevoerd, naar de van overheidswege ingestelde regeling der melkvoorziening en melkcontrôle. Dit onderzoek heeft plaats gehad door de toezending van een lijst met dertien vragen, op dit onderwerp betrekking hebbende, aan personen in die landen, die in de melkcontrôle van hun land een voorname plaats bekleeden. Omtrent Frankrijk en Rusland is het den samensteller niet gelukt voldoende gegevens te verkrijgen. Daar de regeling in verschillende landen zeer verschillend is, was een algemeene overzichtelijke behandeling niet mogelijk. Daarom worden thans de regelingen landsgewijze besproken, beginnende met onze naaste bureu, België, Duitschland en Engeland. Een regeling bij rijkswet bestaat in Engeland, Hongarije, Italië, Zwitserland, Portugal, Australië en in verreweg de meeste staten van Noord-Amerika. In België is het met de regeling treurig gesteld; toch wordt daar door het Rijk iets gedaan bijv. gewaakt tegen metaalvergiftiging. In Duitschland bestaat geen rijkswet, maar verschillende bondsstaten en groote steden hebben de melkverzorging geregeld. In Denemarken bestaat ook geen rijkswet maar plaatselijke verordeningen en een zeer goede wet op de bestrijding van tuberculose onder het rundvee. In Zweden staat, ook zonder rijkswet, de hygiëne op het gebied van den melkverkoop hoog. Plaatselijke verordeningen voorzien hier in deze behoefte. In Noorwegen heeft men ook plaatselijke verordeningen, terwijl de tuberculosewet verbiedt, dat tuberculeuse en aan andere besmettelijke ziekten lijdende personen met koeien mogen omgaan, en de strafwet verbiedt den verkoop van voedingsmiddelen, die schadelijk voor de gezondheid zijn of die vervalscht zijn. In Oostenrijk is de regeling der melkvoorziening overgelaten aan de plaatselijke overheden, maar bestaat een rijks-levensmiddelenwet en een wet op de besmettelijke veeziekten.

Het langst staat de schrijver vervolgens stil bij den in ons land bestaanden toestand op dit gebied, waarmede hij verre van ingenomen blijkt te zijn. Uitvoerig bespreekt hij het in 1907 door Gedep. Staten van Noord-Holland ingestelde onderzoek naar den toestand der melkvoorziening in die provincie; dat die toestand veel te wenschen overliet, bleek duidelijk en in de andere provincies is het zeker niet beter; tot een provinciale verordening is het niet gekomen. De grootere gemeenten in ons land hebben een keuringsdienst op voedingsmiddelen ingesteld en deze, voor zoover zij betrekking hebben op melk, worden achtereenvolgens besproken. Alleen Nijmegen bezit een verordening op den handel in en den verkoop van melk. Ook verschillende gezondheidscommissiën lieten melkonderzoekingen in hun gebied verrichten, maar uit den aard der zaak blijft dat onvoldoende.

De samensteller van dit boek heeft blijkbaar de bedoeling gehad nog eens aan te toonen, vooral ook in vergelijking met het buitenland, dat de regeling in ons land onvoldoende is. Toch is het, en dat zullen alle geneeskundigen wel eens zijn, voor de volksgezondheid van groot belang, dat de melk, een der belangrijkste voedingsmiddelen, van onberispelijke hoedanigheid zij. Dit boek is een aansporing te meer voor den rijkswetgever om een voor het geheele land geldende regeling van dit belangrijke onderwerp op touw te zetten en het geeft dan tevens een handleiding daartoe door aan te toonen, hoe die zaak in verschillende beschaafde landen om ons heen geregeld is. Het is zonder twijfel een geschikt handboek voor ieder, die zijn kennis wil verrijken omtrent de wijze, waarop de melkhandel in binnen- en buitenland is gereguleerd. De Nederlandsche Melkhygiënische Vereeniging, die volgens haar statuten zich mede ten doel stelt juiste begrippen te verspreiden omtrent de eischen voor goede melk, heeft een goed werk gedaan met deze uitgave te steunen en mogelijk te maken.

P. MUNTENDAM.

FEUILLETON.

HOE HIDEYO NOGUCHI ONLANGS BEGROET IS BIJ ZIJN BEZOEK
TE KOPENHAGEN

(rede van prof. C. J. SALOMONSEN ¹⁾).

Waarde dr. NOGUCHI!

Vóór vijftig jaren, ja het is juist 50 jaar — 1863 — vluchtte een jonge man uit Japan naar Shanghai. Hij moest in alle stilte weggaan, want het Tokugawa-regime

¹⁾ Met toestemming van prof. SALOMONSEN uit het oorspronkelijke Deensch vertaald.